

SODELOVANJE - KOLABORACIJA

DR. PETER URBANČ, TORONTO

Ta nam pravni in družbeni problem je v končnem pretresu. Gre za nesmiselno, politično odločbo agitpropa, ki je proglasil po 22. juniju 1941, da je **vsako ne tako nujno, samo formalno sodelovanje — kolaboracija** prekršek ali celo izdaja naroda. Ta nemogoča, neumna pravna ideja onemogoča že 50 let vsak dialog o naši polpreteklosti.

Boris Pahor, predsednik SD (Socialnih demokratov, bivša partija, op. ur.) upa, da bo mnenje treh strokovnjakov pravnikov Lojzeta Umeta, Rajko Pirnata in Igorja Kaučiča „počasi toda zanesljivo“ pripeljalo do ustrezne rešitve novele vojnega zakona. Novela vsebuje, končno po 60 letih tudi odločbo poravnati škodo, krivico nasilnih dejanj naše revolucije, NOB, OF itd. Levičarji, ne danes namreč krčevito odklanjajo vsako, ne tako minimalno odkodnino, podeljevanja pravic iz tega naslova sodelavcem okupatorja. Vede ali nevede skujejo ustvariti novega slovenskega državljanca, katerega pravice so zaradi „sodelovanja“ za večne čase omejene!

Z drugimi besedami, kdor je za časa okupacije bil povezan ali v službi ali bil kje drugje z okupatorjem, sledil njihovim odločbam, kontroli in je utrpel ne take strašne krivice je avtomatsko izključen iz minimalne poprave krivic. More to biti demokratična pravna država? Ne! Sodelavci okupatorja bi mogli biti izključeni od povračila odkodnine samo, če sta izpolnjena dva pogoja: a) kolaboracija bi morala biti zakonsko prepovedana; b) prizadeti bi morali biti sodno obsojeni zaradi kolaboracije. Očividno gornji pogoji niso bili in ne bodo nikoli podani.

Oglejmo si razvoj kolaboracije v zgodovini: vse do nemške francoske vojne leta 1870 ni bilo na tem področju veliko urejenega. Ob zasedbi dežele je bil poraženec izven zakona. Mnogokrat je bilo kot pod Turki, Atilo, Mongoli: zmagovalec je zažgal vse, pobil lep del prebivalstva, ostale mlade žene, može, otroke odpeljal v suženjstvo. Koliko narodov je takrat globalno propadlo! Koncem 19. stoletja so se stvari začele urejati. Končno smo dobili Haške konvencije iz leta 1907, ki precizirajo pravice in dolžnosti okupatorja do zasedenega naroda, precizirajo tudi kolaboracijo prizadetih. S tem je kolaboracija dokončno postala nekaj legitimnega, dovoljenega, celo zapovedanega. Osnova bodoče kolaboracije je dolžnost okupatorja pustiti na oblasti, z nekaterimi nujnimi omejitvami, vso staro administracijo, tako sodstvo, policijo, orožnike. Očitek, tudi politikom, ki so mogli ostati v službah pod novimi oblastniki, da so kolaboranti (s podrazumevanjem nekaj nepravilnega) je zlobno krivičen.

Tak prehod k kolaboraciji je doživel domala vsa Evropa. Vlade, ki so se odločile za umik v London, so doma ostali administraciji ukazali korektno sodelovanje. To smo ne posebej videli v slučaju Holandske in Angleških Rokavskih otokov. Belgijski in Danski kralj sta se odločila ostati z narodom in posredovati pri Hitlerju samemu za čim boljše pogoje okupacije. Vse do 21. junija 1941. nihče, ne najmanj Sovjetska zveza, ni omenil kolaboracije. Bilo je kot v prvi svetovni vojni. Evropa je bila zasedena po Nemcih, Avstrijcih, zasedeni narod je sodeloval v celoti, globalno. Očitek kolaboracije se v prvi svetovni vojni sploh ni pojavil. Nepravilnosti, zločini, ki so jih mnogi izvršili v službah okupatorja, so bili predmet normalnega kazenskega prava. Nobena moderna država ni v svoji zakonodaji prepovedala eventuelno kolaboracijo. Tako tudi prva Jugoslavija. Nasprotno ob podpisu brezpogojne vdaje 17. aprila 1941 je že omenjena, zajamčena bodoča konkretna, lojalna kolaboracija. Končno brez te bi bilo novo zasedeno stanje dežele skoraj nemogoče ustvariti.

Zaradi omejenosti prostora navajam klasični primer legitimne, dovoljene kolaboracije v Franciji. Ta je bila od Nemcev zasedena že junija 1940. V zasedeni Franciji, v Bordeaux-u je Maurice Papon postal prvi tamkajšnje policije, kot Dr. L. Hacin v Ljubljani pod Nemci!

Po vojni je M. Papon nadaljeval v državni službi in je nekaj let bil vladni minister. Zaradi kolaboracije z Nemci ni padel najmanjši očitek. Kot je znano je pred leti M. Papon bil obsojen na nekaj let zapor, toda izključno samo zaradi samovoljne aretacije nevladnih Židov in njihove predaje Nemcem. Samo to dejanje ga je prizadelo nikakor pa ne kolaboracija sama!

Noveli zakona se očividno ponuja kompromis, ki bi se mogel glasiti: nobene odkodnine ne morejo zahtevati bivši sodelavci okupatorja, proti katerim je bila izrečena specifična sodba zaradi dejanj, ki so prekoračili dovoljeni okvir sodelovanja ... S tem kompromisom bi se vlada dokončno izognila problematiki slovenske kolaboracije.

Kolaboracija celotnega slovenskega naroda. Kot vemo je vsa stara administracija v vseh treh zasedenih področjih ostala na svojih mestih. In ne samo to: na Gorenjskem in Štajerskem se je domala celotno prebivalstvo včlanilo v Heimatdienst in Kulturdienst. To članstvo pomeni ne kaj več kot kolaboracijo, ker so se ljudje, pod prisilo ali ne, izjavili za pristop k nemškemu kulturnemu, duhovnemu področju ...!

Mogoče ne navedem dokaj neprijetno kolaboracijo na Gorenjskem, Štajerskem takoj ob zasedbi. Po nalogu Tita (Borba 5. maja 1941 o. p.) so domala vsi levičarji vstopili v nemške službe. Tako najdemo že maja 1941 Dr. Jože Vilfana, Dr. J. Pokorna. Dr. Aleš Stanovnika v Šentvidu v gestapovski selitveni komisiji! In kasneje tega notranjega ministra SFRJ nič manj kot prostovoljca v Celovcu pri Hitlerjugend; in istotam najdemo edinega slovenskega admirala SFRJ G. Broveta. Brez zgoraj omenjenega kompromisa bi bilo nujno vzeti v pretres vse obilne bonitete zadnjih 60 let vseh gornjih kolaborantov?

Obiskal nas je kardinal Rode

Pretekli konec tedna je naša skupnost doživela edinstven dogodek. Prvič po imenovanju v kardinalski zbor je slovenski kardinal Franc Rode obiskal tudi rojake v Argentini. Prefekt kongregacije za družbe redovnega življenja je namreč potoval v Paragvajsko prestolnico Asunción, kjer se je vrnilo zborovanje vrhovnih redovniških predstojnikov latinske Amerike. Ob povratku v Rim se je za dva dni ustavil v Buenos Airesu, kjer živi kar nekaj njegovih sorodnikov in seveda naša slovenska skupnost. Slovence v Argentini je zadnjikrat obiskal novembra 1997, kmalu po imenovanju za ljubljanskega nadškofa.

To pot se je najprej v soboto 24. zvečer udeležil praznovanja dneva slovenske državnosti, ki ga v Slovenski hiši vsako leto pripravi krovno društvo Zedinjena Slovenija. O tem smo podrobno poročali že v prejšnji številki našega lista.

Osrednje srečanje rojakov s kardinalom pa je bilo v nedeljo 25. v popoldanskih urah. Najprej je v cerkvi Marije Pomagaj v Slovenski hiši daroval zahvalno mamo, skupaj z delegatom slovenskih dušnih pastirjev msgr. Juretom Rodetom. Z njima so somarovali ne msgr. Mirko Grbec, msgr. Franci Urbanija ter Pavle Novak CM. Kljub hudemu deževju, ki je ves konec tedna bičal Buenos Aires, in več prireditve, ki je bilo že predhodno programiranih za ta dan, je bilo prisotno lepo število rojakov, med njimi kardinalova brat in sestra, drugi sorodniki, mnogo lhancev, kardinalovih sodelcev iz begunskega taborišča in ostalih rojakov. Ljudsko petje je vodila posebna skupina, na orglah pa spremljala prof. Lučka Marincšek Kastelic.

V pridigi je visoki gost najprej poudarjal, da njegovo kardinalsko imenovanje ni toliko za osebne zasluge ampak tudi priznanje vsemu slovenskemu narodu. Nato je v jednatih besedah opisal delo, ki ga opravlja v vatikanski kuriji, ter orisal položaj redovnikov in redovnic v katoliški Cerkvi in v svetu in

nepogreljivo delo, ki ga opravlja tako na socialnem, vzgojnem in zdravstvenem področju, kot v pastoralnem pogledu. Končno je prisotne vzpodbujal k zvestobi slovenski domovini in katoliški cerkvi.

Po obhajilu je zadonela zahvalna pesem, in ob koncu ne tako priljubljena „Marija skoz' življenje“.

Po mami je sledil sprejem v veliki dvorani Slovenske hiše. Kardinala so pozdravili mons. Jure Rode, njegov brat Vinko v imenu sorodnikov, predsednik Zedinjene Slovenije Lojze Rezelj v zastopstvu skupnosti, Metka Mizerit za Zvezo slovenskih mater in žena, ter dr. Katica Cukjati, predsednica Slovenske

kulturne akcije.

Pri pevskem nastopu, ki je sledil, so sodelovali Ani Rode, Marinka Batagelj Klemenčič in Tone Mežnar. Po besednem uvodu, se je razlegel venček Marijinih pesmi. Ganljivo, tako blizu slovenskega srca, so se razlegale promnje, misli, pozdravi: Pozdravljena mati dobrega sveta, Pojoc se oglasimo, Milo se na nas ozri, Mati čistega srca ... „Marija, pomagaj nam“, besede, ki najlepše izražajo naše zaupanje v Priprošnjico. Končno so vsi prisotni zapeli „O Devica, zvezd kraljica“.

V nadaljnjem je visoki gost nagovoril rojake. Izrazil je veselje, da se znova nahaja v Argentini, deželi ki je tudi njemu dala zavetje v težkih letih begunstva in izseljenstva.

Opisal je svojo življenjsko pot in zlasti poudarjal lastnost in idejo vztrajnosti: le če bomo vztrajni, bomo lahko dosegli cilje, ki si jih kot osebe, kot skupnost in kot narod zastavimo. Končno je rojake ponovno vzpodbujal k vztrajnosti v življenju in v zvestobi Bogu, Cerkvi in narodu.

Po uradnem delu srečanja so se gostje ob prigrizku ne dolgo zadržali v prijateljskem razgovoru s kardinalom, ob tem prvem njegovem obisku po imenovanju, ki je na poseben način v čast, ponos in veselje tudi slovenski skupnosti v Argentini.

Za oživitev stanja duha v Evropi

V okviru sestankov političnega biroja Evropske ljudske stranke - evropskih demokratov (ELS-ED) v Bordeauxu v Franciji preteklega 29. junija je Lojze Peterle skupaj s podpredsednikom evropske komisije Jacquesom Barrotom spregovoril v zaključku razprave na temo „Spravljanje Evrope s svojimi državljani, eno leto po referendumu o ustavi“.

Peterle je povedal, da v Evropi danes ne gre le za demokratični deficit in potrebo po večji bližini Evropske zveze državljanom, temveč tudi za problem vodstva in prenizke gospodarske rasti.

S komisarjem za promet Barrotom sta se strinjala, da je „v Evropi potrebno spremeniti stanje duha,“ je povedal Peterle.

ELS ima veliko odgovornost glede zaključka procesa v zvezi z evropsko ustavno pogodbo tudi za to, ker bo predvidoma v odločilnem času nemškega predsedovanja Evropski zvezi le ta imela

vse tri glavne politične figure - predsednika Evropskega sveta, Evropskega Parlamenta in Evropske komisije - iz svojih vrst.

Peterle je povedal, da „Evropska zveza ne more biti kos svojim izzivom brez več politične Evrope“.

V tem smislu morajo po Peterletovem mnenju evropski voditelji ljudem zelo jasno predstaviti vizijo in program ter tveganje v primeru propada evropske ustavne pogodbe.

Med svojimi predlogi se je Peterle posebej zavzel „za jasno besedo, za odgovorno ravnanje in za med-institucionalno sodelovanje“. Pri zadnjem je posebej poudaril pomembnost tesnega sodelovanja na temo evropske ustavne pogodbe med petimi državami, ki bodo naslednje predsedovale Evropski zvezi: to so Finska, Nemčija, Portugalska, Slovenija in Francija.

RAZMIŠLJANJE

Drugačen pogled na tekmovanje

(Ob svetovnem prvenstvu nogometa)

JOŽE HORN

Tekmovanje je gotovo po božji volji. In to vseh različnih vrst. Bog sam ga je hotel in to med posamezniki, skupnostmi in vsemi narodi. Zato nas je ustvaril različne in nam dal vseh vrst sposobnosti, vse pa v en sam namen: koristiti vsemu človeštvu.

Vsi smo ustvarjeni po božji podobi in sličnosti, kot bratje in sestre med seboj, z edinim ciljem srečne večnosti v nebesih in kot otroci enega Očeta.

Vse nas je odrešil Jezus Kristus s svojo smrtjo na križu in vse nas posvečuje Sveti Duh in nam pomaga priti na cilj. Kolikor nas je, toliko je tudi poti. Vsak bo s svojim sodelovanjem in z božjo pomočjo prišel tja.

Hotel pa je Bog, da si pri tem pomagamo, in smo prav zato tudi različni. Dopolnjujemo se, vsak samega sebe in lastne sposobnosti dajemo na drugim v korist. Nihče ne bo bogat sam za sebe, ampak naj obogati na druge. Zastonj si prejel, zastonj dajaj.

In to je isto, kar nam pomeni dobro in zdravo tekmovanje. Naj bo dejanje svojih sposobnosti na drugim, to je, vsem. Kdor je več prejel naj tudi več daje.

Tak naj bi bil tudi namen tekmovanja v svetovnem prvenstvu nogometa.

Namen naj bi bil ne prvenstvo enega naroda, ki naj bi bil več in boljši kot drugi, ampak zbliževanje narodov med seboj.

Prijateljstvo med narodi, medsebojno spoznanje, obogatitev različnih kultur in medsebojna pomoč.

Pred Bogom smo vsi enaki. Vsi smo ljudje in vsi potrebni drugega. Nihče naj si ne domišlja da je več in nihče misli, da je manj.

Tekmujmo med seboj, a to naj bo v korist vseh. Kdor hoče biti prvi, naj bi bil strežnik vseh. To je krščansko in samo to. Vse ostalo je želja po dobičku in volja po gospodovanju.

Ko sem bil na kaplan v Ciudadeli, smo z župnikom bili prijatelji na fari. In ob neki priložnosti je župnik dejal: „Tukaj smo vsi enaki, le da sem jaz prvi.“ In tako smo vsi vrtili svoje delo.

Med ljudmi naj bi veljalo isto. Enako in pravo razmerje v družini in med narodi.

Tekmovanje naj bi pomenilo in pospešilo izpopolnjevanje sebe v korist vseh ostalih.

Na Korotkem vladna topografska ureditev

V Avstriji se obeta politična večina za podporo ureditvi za dvojezično topografijo na avstrijskem Korotkem, ki jo predlaga dunajska vladna koalicija med ljudsko stranko (OeVP) in Zavezništvom za prihodnost Avstrije (BZOe). Potem ko je predsednik avstrijske socialdemokratske stranke (SPOe) Alfred Gusenbauer izrazil pripravljenost za podporo, je v nedeljo avstrijski predsednik Heinz Fischer predlagano ureditev ocenil kot „najboljšo ureditev, ki je bila na mizi v zadnjih 50 letih“.

Po predlogu, ki sta ga v dogovoru z Zvezo slovenskih organizacij (ZSO) in Skupnostjo korotških Slovencev (SKS) sprejeli OeVP in BZOe, bi bilo na avstrijskem Korotkem dvojezično označenih 141 krajev. Ureditev temelji na formuli 15 plus 10, kar pomeni, da se dvojezične krajevne table postavijo samo v občinah, kjer delež slovenske manjšine znaša vsaj 15 odstotkov, in tam v krajih, ki imajo vsaj 10 odstotkov slovensko govorečega prebivalstva. Dogovor bo sicer veljal le, če ga bo avstrijski parlament potrdil z dvotretjinsko večino na ustavni ravni.

Po oceni avstrijskega predsednika Fischerja dogovor med OeVP in BZOe, ki do konca leta 2009 na avstrijskem Korotkem predvideva dvojezične krajevne oznake v 141 naseljih, „ustreza najpomembnejšim

pogojem“. Z dogovorom ustavno sodišče ni zavrnilo, meni avstrijski predsednik, ureditev pa naj bi obenem bila znotraj meja, ki jih je določila Avstrijska državna pogodba (ADP). Poleg tega naj bi za to ureditev obstajala široka večina, ki bi jo lahko podprla tudi večina Slovencev na avstrijskem Korotkem, poudarja Fischer.

Komisija državnega zbora za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu je v petek sporočila, da problematiko spremljajo z zaskrbljenostjo. Napovedala je tudi, da bo to vprašanje obravnavala 6. julija na vseslovenskem srečanju v DZ, kjer si bo skupaj z manjšino prizadevala za oblikovanje skupnega stališča.

Komisija načrtuje tudi skupno sejo z OZP, morebitno skupno stališče pa bodo avstrijskim oblastem posredovali na pred obravnavo avstrijskega ustavnega zakona o dvojezičnih krajevnih napisih v zveznem parlamentu na Dunaju, ki bo od 12. do 14. julija 2006, na napovedujejo v DZ.

Deželni glavar avstrijske Korotke Joerg Haider je v okviru slovesne izjave o krajevnih tablah v Celovcu poudaril, da z dogovorom avstrijskih vladnih strank, ljudske stranke (OeVP) in Zavezništva za prihodnost Avstrije (BZOe), glede ureditve dvojezične topografije „nihče ni izgubil ponosa“. Po njegovem gre za „konsenz brez zmagovalcev in poražencev“. Obe-

nem je v celovškem deželnem dvorcu zatrdil, da je sam preprečil „nekaj hujšega“.

Po Haiderjevih besedah vladni predlog za dvojezično topografijo „ni rezultat, pri katerem bi kdo lahko zagnal zmagovalni vik in krik“.

Haider, ki je doslej zatrjeval, da na avstrijskem Korotkem ne bo dodatnih dvojezičnih krajevnih tabel, dokler bo on deželni glavar, je tudi poudaril, da je prvotni predlog „slovenskih funkcionarjev“ predvideval postavitev dvojezičnih tabel v 394 krajih, osnutek nove topografske uredbe avstrijskega kanclerja Wolfganga Schuessla pa v 158 krajih.

Slovensko zunanje ministrstvo je pozdravilo odločitev avstrijske vlade o postavitvi 141 dvojezičnih krajevnih napisov na avstrijskem Korotkem. Kot v sporočilu za javnost poudarjajo na MZZ, odločitev vsebuje t.i. odprto klavzulo, na podlagi katere bo mogoče tem napisom v prihodnosti dodati nove. „Če upoštevamo odprtost današnje avstrijske odločitve, lahko rečemo, da gre za korak v pravo smer,“ so prepričani v Mladiki.

Na zunanjem ministrstvu menijo, da je bil v zadnjih letih glede položaja Slovencev v Avstriji dosežen napredek. To se je posrečilo s prijateljskim dialogom in v okviru politike dobrih odnosov med sosednjima državama, partnericama v Evropski uniji.

mladinskih društev.

Na seminarju bodo sodelovali predstavniki Urada vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu, Ministrstva za znanost in visoko šolstvo, različnih institutov, Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve, Univerze v Ljubljani, Univerze v Mariboru, Univerze na Primorskem; Centra za slovenščino kot drugi/ tuji jezik, CMEPIUS; študentskih organizacij posameznih univerz.

Seminarja se lahko udeleži 25 udeležencev. Zanje bo Urad RS za Slovence v zamejstvu in po svetu kril stroške letalskega prevoza v ekonomskem razredu in bivanja v Sloveniji v času posveta. Letalske vozovnice naj si udeleženci priskrbijo sami, Urad bo denarna sredstva nakazal na veleposlaništvo. Seminar poteka v slovenskem jeziku.

Zaradi finančnih omejitev je največje možno število udeležencev iz Avstralije 3, iz Severne Amerike 5 in iz Južne Amerike 3. Ostale udeležence pričakujemo iz evropskih držav.

Zainteresirani naj izpolnjene prijavnice pošljejo na Urad vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu po elektronski poti (urad.slovinci@gov.si) ali faksu (00386-1-478-22-96) do 28.7.2006. Kandidati naj prijavnico pošljejo v vednost tudi na DKP. Izbor kandidatov bomo opravili v mesecu avgustu na podlagi geografskih in vsebinskih razporeditev. T.L.K./ DS Pelikan.

Za prijavnice naj se zainteresirani obrnejo na elektronsko pošto Urada ali na veleposlaništvo RS v Buenos Airesu, tel 4894-0621 in 4894-0631.

IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

TONE MIZERIT

Saj je razumljivo, da nogomet navdušuje množice. Vemo tudi, da se ob svetovnem nogometnem prvenstvu večkrat izvaja stari rimski izrek „kruh in cirkus“, ki maso zavaja in ji megli pogled na važne točke javnega življenja.

Prezgodnje slovo. Gori omenjen pojav je prišel do izraza tudi v Argentini. Saj smo upravičeno upali na lep uspeh v tekmovanju, ob tem pa doživeli izkoriščanje tega v drugačne namene. Omenimo tukaj posilstvo na podzemski železnici ob uri tekmovanja in druga številna kriminalna dejanja ob istem času, pa tudi korake na političnem področju. Semkaj spada dogovor z Bolivijo, ki je ceno plina pognal na 5 dolarjev (na pred kratkim je bila 2 dolarja). Lahko omenimo tudi sklic ustavodajne skupščine v provinci Misiones, ki ga je krajevni parlament izglasoval medtem, ko je Argentina igrala proti Nemčiji. Ustavna reforma naj bi dopustila neomejeno kandidiranje in nenehno izvajanje oblasti sedanjemu guvernerju. A tudi zvezna vlada je podvzela kar nekaj korakov v senci pozornosti, ki jo je javnost (in časopisje) posvetila nogometu. Zgodnji izpad in prehitra vrnitev reprezentance sta vsaj delno prekrizala vladne načrte.

„Superpoderes“. Latinski človek rad daje stvarim zveneča imena. Tako je sedaj v modi gornja oznaka (prevedli bi jo lahko kot „nadoblasti“). Za kaj gre? Vlada je poslala v parlament zakonski osnutek, po katerem bi naša vlada (v sedanjem primeru Anibal Fernández) imel pravico, da preusmeri uporabo javnih fondov. Da bo jasno: argentinska ustava določa, da je edino parlament pristojen za izdelavo državnega proračuna, ki ga mora potem izvršna oblast nesprenmenjeno izvajati. Zaradi krize je zadnja leta parlament izredno dovolil, da je vlada del denarnih sredstev preusmerila po svojem kriteriju. S sedanjim osnutkom vlada skuša, da bi ta izredna in začasna pravica dokončno prešla v pristojnost naša vlade. Ob krmilu države so upali, da bodo z dimom nogometnih uspehov to dosegli brez večjih težav. Ni bilo tako in sedaj vsa opozicija združeno spodbija vladne argumente in obtožuje, da se s tem kršijo temeljne pravice zakonodajne oblasti in se ruši republikanski sistem. Ker pa vemo, da ima vlada premoč v parlamentu. Z glasovi svojih poslancev in tistih, ki so pripravljeni „priskočiti na pomoč“, je pričakovati, da bo osnutek nastopil zmagovito pot.

Vesele številke. Mimo težnje po neomejeni oblasti, pa položaj na gospodarskem področju vztrajno na-

preduje. Preteklo sredo, 28. junija, so nam uradne statistike ponudile eno najbolj razveseljivih številk zadnjega desetletja: brezposelnost je padla pod 10%. Ne pozabimo, da je bila zadnjikrat enomestna leta 1994, in da je že naslednje leto poskočila na 18%, prav v trenutku, ko je bil Carlos Menem prepričljivo izvoljen za svoj drugi mandat. Ob sedANJI statistiki je sicer treba omeniti, da se socialne podpore (plani Jefes y Jefas de hogar) štejejo kot delo, ker bi sicer brezposelnost dosegla 12%. A tudi leta 1944 smo imeli socialne podpore, ki so jih števali k zaposlenim. Zabeležimo pa lahko še druge razveseljive številke: izvoz je v maju dosegel nov zgodovinski rekord s 4.150 milijoni dolarjev, kar je 13% več kot istega meseca 2005. Javna dela in privatna dejavnost pospešujeta gradnjo, ki je v primeru z lanskim letom zrastle kar za 24%. Po mnenju podjetnikov samih se bo gospodarska rast nemoteno nadaljevala tudi v drugem semestru letnega leta, s čimer je obzorje jasno in na nebu ni grozljivih oblakov. To pa seveda meče nevarno senco na vladno politično težnjo po hegemoniji.

Politični pohodi. Do prihodnjih splomih volitev manjka krepko več kot leto dni. Tudi je predsednik sam lastni četi zabičal, da ne ni čas volilne kampanje. Vendar je ta dejansko v polnem teku. Do izraza prihaja v iskanju povezav v opoziciji in v nenehni propagandi, ki jo izvaja vlada o svoje delu in ob javnih nastopih predsednika samega, ki so vedno v stilu volilne kampanje. Izključni dve osebnosti sta tako postala predsednik sam in pa bivši gospodarski minister Roberto Lavagna. Ta je v enem izmed zadnjih intervjujev dejal, da njegov projekt „presega strankarske meje“, a tega svojega projekta ne ni predstavil javnosti in se ne ve dobro, v kakšnem okviru bo kandidiral, niti ne, če bo sploh kandidiral. Jasno je, da se ga v vladi vseeno bojuje in je celo prišlo do pritiskov na njegove sodelavce, da bi uskočili v vladni tabor. Prav tako je Kirchner zbral okoli sebe pet radikalnih guvernerjev, ki so pripravljeni spremljati predsednika do ponovne kandidature in mu ob tem dati podporo. Očitno je radikalizem pred razkolom, kjer bo en del prestopil k vladi, drugi pa se bo z bivšim predsednikom Alfonsinom na čelu zbral okoli Lavagna. Drugi sredinsko desničarski kandidati se le trudijo, da bi jih Lavagna s svojim nastopom ne zasenčil. Nikjer pa ne vidimo konkretnih predlogov in stvarnega projekta, kaj narediti z državo v sedanjih okoliščinah.

Možnosti študija v Sloveniji

Seminar za mlade iz zamejstva in izseljenstva

Urad vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu organizira Seminar za mlade iz zamejstva in izseljenstva v Ljubljani, Mariboru, Kopru v času od 24. 9. do 30. 9. 2006. Tema seminarja je „Možnosti študija v Sloveniji“ in je namenjen mladi populaciji v starostni skupini med 18. in 24. letom starosti.

Namen seminarja je spoznavanje in možnosti visokošolskega izobraževanja na Univerzah v Sloveniji, s tem pa tudi povezovanja mlajših generacij Slovencev..

Predvidene predstavitve seminarja:

- predstavitev državnih institucij pristojnih za vprašanje študija mladih iz sveta in zamejstva;
- predstavitev slovenskih univerz in njihovih članic — fakultet;
- predstavitev znanstvenih institutov;
- podajanje informacij o izmenjavi študijskih programov in prakse;
- podajanje informacij o možnostih pridobivanja stipendij oz. financiranja študija;
- podajanje informacij o evropskih programih, namenjenih mladim;
- podajanje informacij o sodelovanju študentskih in

SLOVENCİ V ARGENTINI

SAN MARTIN - Pod lipo domačo

Spominska proslava

Omembno petega meseca v letu avtomatično povežemo z domobransko proslavo. Vsako leto se posebno rožnika spominjamo vseh žrtev vojne in komunistične revolucije na Slovenskem. Proslave spomina in pričevanja se vrstijo že enainšestdeset let. V Slovenskem domu San Martín je letonja potekala v nedeljo, 11. junija.

Na praznik Sv. Trojice je dr. Jure Rode daroval sv. mazo za padle domobranci. Z molitvijo in ubranim petjem domačega zbora smo prosili za duše tistih, ki so življenje darovali Troedinemu.

Proslava se je odvijala kar na dvorišču Doma, pod najinima golima kromjama. Številni člani in članice so se zbrali pred spominsko ploščo in prisluhnili priložnostnim pesmim (*Daj, poromaj, brat Slovenec, Pojdam u Rute in Rož, Podjuna, Zila*), ki jih je z občutkom podal Slovenski pevski zbor pod vodstvom prof. Lučke

Marinček Kastelic. Mojca Oberžan Jarc in Dani Žagar sta doživeto prebrala recitaciji *Svetle sanje* (Odon Peterka) in *Ne žaluj* (Vinko Žakelj). V hvaležen in sportljiv spomin je Slavko Truden položil slovenski popek ob spomenik, ob prižgani sveči. Konec domobranskih proslav je predvidljiv. Vsako spominsko obeležje zaključimo s pesmijo Oče, mati, ki v nas vzbudi globoke občutke.

Sanmartinski lipi

SLOVENSKA VAS

DOMOBRANSKA PROSLAVA

Kot je že ustaljena navada, je krajevna vsakoletna junijska domobranska proslava celota, katere prvi del se izvede v cerkvi Marije Kraljice, drugi pa v Hladnikovem domu.

Tudi letonja, v nedeljo 11. junija, se je pričela s sv. mazom za vse žrtve vojne in revolucije. Marink, g. Pavle Novak C.M., je v homiliji poudaril mučeniški značaj premnogih žrtev, ki so darovale življenje predvsem zaradi svoje trdnosti vere v Boga in to izpričale ob mukah in strahotni smrti. Cerkevni postopek za proglasitev teh mučencev z gotovostjo napreduje, da bo tako tudi uradno potrjeno kar nam je že znano, da so za svoje pričevanje deležni večne slave v nebesih.

Nadaljevali smo pred spominsko ploščo v domu. Tudi tam je molitve opravil g. Pavle, ki nam je v spremnem nagovoru mučence postavil za zgled. Ko so pred ploščo položili popeke rožne živi domobranski borci in predsednik društva

Ciril Jan smo se pomaknili v dvorano.

K nakazanem grobu s prižgano svečo je najprej pristopil dr. Andrej Fink Globoka sporočilnost njegovega govora se ni omejila le na zgodovinsko informacijo, temveč se je osredotočila na vrednote, ki so jih pobiti domobranci s svojim življenjem in zlasti mučeniško smrtjo izpričali in naj bodo nam vodilo v vsakodnevno življenje. Poudaril je, da se čutimo obogatene z duhovnim zakladom, ki izhaja iz tega groba, kar je predvsem po vojni postala vsa Slovenija. S spominom in poklonom plemenitimo tudi sebe. Gre namreč za našo družbo, za vrednote v njej in za našo prihodnost. Razloge za njihovo smrt je označil: *Pobiti so bili, ker so se bojevali za svobodo svo-*

je domovine in za življenje v njej v skladu z božjo postavbo. Njihovo vlogo v samostojni Sloveniji je opisal: *Vsi ti nenehno prosijo za nas ki smo v tujini in za Slovenijo pod Triglavom in blagoslovljajo in ter posvečujejo njeno zemljo. To izhaja iz iste ljubezni kot je bila tista iz katere je izšla daritev mučeništva.* Nato življenjsko nalogo pa je zgostil v promtju: *Rajne prosimo predvsem za dar vsakdanje pripravljenosti in zvestobe. Da bi znali biti mi zvesti v življenju, tako kot so bili oni zvesti v mučeniški smrti, in končno sklenil Zgledujmo se po mučencih, in jih prosimo pomoči, da bi bili v tem času in na kraju kjer nam je dano živeti, tudi mi zvesti najvišjim vrednotam, da bi tudi z našim skromnim vsakdanjem prizadevanjem Slovenija, Argentina in svet bili bolj polni pravičnosti, resnice in medsebojnega razumevanja.*

Za njim sta Marko Palota in Marko Kocjančič

MENDOZA

Praznovanje dneva državnosti

V nedeljo 25. junija je menda slovenska skupnost praznovala 15. obletnico razglasitve neodvisne slovenske države. Dan državnosti je postal, tako kot po vsem svetu tudi med nami, zelo priljubljen slovenski praznik, saj predstavlja uresničenje tisoletnih sanj našega naroda, ki je v svoji zgodovini pretrpel hude preizkušnje vendar nikdar kljuboval in vedno upal na končno osvoboditev. Gotovo pa je to dolgoletno hrepenenje iztesalo in izpopolnilo naš narod. Ni slučajno, da je naša mlada država toliko napredovala in dozorela v tako kratkem času kot je eno desetletje in

božji. Naš dušni pastir g. Jože Horn, je skupno z diakonom Stankom Čadom daroval slovesno zahvalno sveto mazo. Kot redno v takih priložnostih je z lepim petjem sodeloval naš pevski zbor, pod vodstvom Diega Bosqueta.

Po kratkem odmoru so se številni navzoči zbrali v dvorani za kulturni program, ki ga je zopet pripravila in izvedla mladina. Prvo smo sprejeli zastavonošo in nato zapeli obe himni argentinsko in slovensko. Dalje je mladi par poklonil venec pred simboli državnosti.

Nato pa so prire napovedovalci izmenoma podali

da smo počistili vse stole dvorane Slovenskega doma. Dosegli smo cilj zelo uspešno! Naslednji dan je bila domobranska proslava tako, da je bila dvorana prav čista za mazo in proslavo.

V nedeljo 11. junija smo imeli po slovenski sv. mazi v našem domu letni občni zbor mladine. Lucija Hirschegger je pripravila video predstavo s filmi in z veliko fotografij mladinskih in naračajniških srečanj, z glasbeno spremljavo. Zelo ganljivo je bilo in zabavno! Nadaljevali smo s tajniškim poročilom o delovanju od prejšnjega maja 2005 naprej. Sledilo je poročilo voditeljev naračajnic in naračajnikov, potem pa še blagajniško.

Sedanji odbor SDK (Slovenskega deklinskega krožka) je sestavljen takole: predsednica, Zofija Štumberger; podpredsednica, Alenka Llanos; tajnica, Astrid Llanos; blagajničarka, Martina Šmon; kulturna referentka, Marta Grintal; športna referentka, Nadia Llanos; voditeljica naračajnic, Barbara Bajda in Etel Llanos; kuharici, Belén Coll in Gizela Žumer.

Odbor SFZ (Slovenske fantovske zveze) pa je naslednji: predsednik, Agustin Šmon; podpredsednik, Marjan Šmon; tajnik, Emilijan Nemanič; blagajnik, Damijan Hirschegger; kulturni referent, Nikolaj Štumberger; športni referent, Friderik Štumberger; voditelj naračajnikov, Friderik Šmon; gospodar, Robert Plath; in odgovoren za mladinske mazo, David Bajda.

Po občnem zboru sta se igrali tekmi finale za prva tri mesta dvomesečnega turnirja odbojke.

Nasvidenje!

Marta Grintal

pol. Pomislimo samo na dejstvo, kako je dokazala, da je zmožna postaviti se na lastne noge in samostojno živeti ter da je že več kot dve leti enakopravno vključena v Evropsko Unijo, kot ugledna in sportovna članica tako, da ji bo leta 2008 celo predsedovala.

Nekako takšno prepričanje je pritegnilo zelo lepo številno navzočih in pripravilo res praznično vzdušje. Prvo smo se zbrali v našem Domu k službi

občuteno in jasno podala priložnostne recitacijske tekste Ivana Korotca in Martina Sumnika, s katerimi sta poglobila vživetje prisotnih na proslavi, ki smo jo zaključili s pesmijo Oče, mati.

OBISK KARDINALA RODETA

V nedeljo 25. junija smo se takoj po sv. mazi zbrali v Hladnikovem domu, da pričakamo obisk tega visokega gosta. V imenu vseh ga je najprej pozdravil predsednik Ciril Jan, mu čestital za kardinalsko imenovanje in se mu zahvalil za neustrahovani nastop kot ljubljanski nadškof v kritičnih trenutkih novorojene slovenske države. G. Kardinal je nato pozdravil vse prisotne, razložil področje njegove vatikanske funkcije in označil kot zaupno in prijateljsko razmerje s papežem Benediktom XVI.

Med pogostitvijo ob pogrnjenih mizah je bila še priložnost za osebne pozdrave in prijateljski pomenek.

F.S.

MLADINSKI OBČNI ZBOR

Živijo vsem!

Mladi v Mendoza smo se organizirali in se dobili v soboto 3. junija popoldne,

HODIL PO ZEMLJI SEM NAŠI...

Ljubljana II

Protestantizem je v 16. stoletju prinesel kulturno poživetje. Primož Trubar je v Nemčiji tiskal prvi slovenski knjigi, Katekizem in Abecednik in jih v sodih prithotapil na Slovensko — bile bi zaplenjene, ker so bile protestantske. Ljubljana je dobila prvo srednjo šolo, javno knjižnico in tiskarno. Protireformacija je kulturno udejstvovanje delno ustavila, poživilo se je pa spet s prihodom jezuitov. Konec 17. stoletja je Ljubljana imela okoli 9.000 prebivalcev. V arhitekturi je začel prevladovati barok, ki je zajel cerkve in plemiške dvorce. Nastajali so parki in drevoredi, skopali so Grubarjev prekop, ki je olajšal poplave Ljubljane.

Oživljalo je kulturno delo na različnih področjih, ki se je nepretrgoma nadaljevalo in je tudi vzbujalo slovensko narodno zavest. Academia Operosorum, Academia philharmonicum, Valvasor, Vodnik, Linhart, Žiga Zois, vse to je povezano s kulturno zgodovino Slovencev. Francoska zasedba s provinco Ilirijo je dala podlago za uveljavljanje slovenskega jezika.

Leta 1821 se je v Ljubljani vrnil kongres Svete aliance, z najvišjimi predstavniki držav, ki so premagale Napoleona. Mesto je imelo takrat okoli 15.000 prebivalce. Ustanavljala so se kulturna društva, čitalnice in sklicevali tabori, ki so zahtevali združitev vseh Slovencev.

V prvi polovici 19. stol. je Ljubljana dobila cukrarno, papirnico, predilnico, pozneje tobačno tovarno, pivovarno, parni mlin, livarno. Leta 1849 železnico. Prve električne žarnice so zagorele 1898, istega leta so peljali po njenih cestah prvi avtomobili, 1901 tramvaj. V tem času so zgradili vladno palačo — danes Univerza, Opero, Deželni, zdaj Narodni muzej, Narodni dom, zdaj Narodna galerija.

Na Veliko noč 1895 je Ljubljano prizadel hud potres. Pri obnovi so dali mestu modernejši videz. Iz tega časa je tudi zmajski most. Leta 1905 je nadškof Jeglič ustanovil v Šentvidu prvo slovensko gimnazijo, poznano kot Škofovi zavodi.

Že pod Kraljevino Slovencev, Hrvatov in Srbov (prvo ime poznejše Jugoslavije) je bila leta 1919 ustanovljena Univerza. Med 20 in 30 leti je arhitekt Jože Plečnik začrtal in izpeljal urbanistična dela, ki so tako vplivala na podobo mesta, da se je govorilo o „Plečnikovi Ljubljani“. Med njegovimi deli so: Ureditev nabrežja ob Ljubljani, mostovi, Narodna in Univerzitetna knjižnica, cerkev sv. Frančiška, Akademski kolegij in Stadion, ureditev Tromostovja in pokopališč Navje in Žale.

Leta 1933 je bil zgrajen „slavni“ 13 nadstropni nebotičnik, takrat najvišja stavba na Balkanu. V tej dobi je bilo tudi zgrajenih nekaj cerkva in stanovanjskih četrti.

Leta 1941 so Ljubljano zasedli Italijani, ki so jo februarja 1942 obdali s 30 km dolgo bodečo žico in bunkerji, sedaj je tu speljana sprehajalna „pot spominov“. Septembra 1943 so Italijane zamenjali Nemci, ki so jo zapustili maja 1945. Po njihovem odhodu so jo „osvobodili“ partizani in nastanila se je komunistična diktatura. Po vojni je bilo zgrajenih več industrijskih in stanovanjskih objektov,

med katerimi izstopa Litostroj. Modernizirali so prometno omrežje, odprli predor pod Grajskim gričem, elektrificirali železnico. Zrasla so poslopja: palača skupščine, trgovski center Maximarket, stolpnici Ljubljanske banke, kulturno središče Cankarjev dom. V 70. letih je imela prednost gradnja univerzitetnih in medicinskih ustanov.

Sedaj, ko že poznamo glavne podatke o Ljubljani in vemo nekaj o njeni zgodovini, je pa čas, da gremo malo na sprehod po mestu in si oglemo njegove znamenitosti.

Prva pot, ki jo bomo ubrali, nas bo peljala v staro, srednjeveško jedro.

Začnimo s Kongresnim trgom. (Za časa komunizma je bil trg preimenovan v trg Revolucije, po njegovem propadu so pa isti, ki so trgu dali to novo ime, prišli do zaključka, da revolucije pri nas sploh ni bilo, čeprav jim je odprla pot do oblasti... kakšna nevhvaležnost! ... in trg je dobil nazaj staro ime). Trg je bil urejen ob kongresu Svete aliance 1821 in imel zvezdno obliko — park Zvezda. Med obema vojnoma ga je preoblikoval Plečnik, leta 1954 so na njem namestili „Sidro“ kot spomin na pridobljen izhod na morje.

Na trgu je tudi kopija „Emonca“ in vrtna uta, kjer se vrne koncerti. Ob robu trga so „Emonska vrata“ na mestu, kjer so bila severna vrata rimske Emone. Okrog trga stoje poslopja Univerze, Urulinska cerkev s stebrom sv. Trojice, palača Kazine in stavba Filharmonije.

Stavba Univerze je bila najprej sedež deželnega glavarja, od leta 1919 univerza s petimi fakultetami, danes je sedež rektorata in pravne fakultete. Spredaj stoji vodnjak s kipom Evrope.

Urulinska cerkev sv. Trojice (1718 — 26) je najizrazitejši primer baročne arhitekture v Ljubljani, z močnimi benetškimi vplivi. Na „velikem oltarju“ iz raznobarnega marmorja, so figure Vere, Upanja in Ljubezni, delo F. Robbe. (Francesco Robba, ok. 1698 — 1757, ljubljanski baročni kipar, benetško rojan).

Klasicistična palača Kazina — 1837 — je bila najprej namenjena zabavi Ljubljančanov, sedaj je v njej knjižarna, plesna sala in Institut za novejšo zgodovino.

Filharmonijo so zgradili 1888 — 91 na mestu pogorelega Stanovskega gledališča, ki ima važno zgodovino: v njem so prvič uprizorili 1789 prvo slovensko veseloigro — „Županova Micka“ A.T. Linharta. Tu sta prirejali koncerte Academia Philharmonicum 1701 — 69 in Filharmonična družba — od 1794. Med častnimi člani te družbe so bili Joseph Haydn, Ludwig van Beethoven, (ki je v zahvalo podaril družbi partituro svoje VI. Simfonije, ki so jo v času med vojnoma prodali, da so lahko plačali zakasnele plače članom orkestra), violinist Nicoló Paganini in Johannes Brahms. Gustav Mahler je v Ljubljani deloval kot dirigent leti 1881 — 82.

Ob trgu je tudi stavba Slovenske matice, od 1864 delujoče kulturne in znanstvene ustanove.

Zbral Franci Markež

Film o mobilizirancih

Muzej novejši zgodovine Slovenije je v avtorstvu mag. Monike Kokalj Kočevar predstavil film „Prisilna mobilizacija Slovencev v nemško vojsko 1941-1945“

Prisilna mobilizacija v nemško vojsko med drugo svetovno vojno je evropska tema. V petih evropskih državah (Četki, Luksemburgu, Poljski, Belgiji, Sloveniji) in dveh francoskih pokrajinah (Alzaciji, Loreni) je potekala prisilna mobilizacija v enote nemške vojske, čeprav 43. člen haškega pravilnika določa, da mora okupator spoštovati zakone, ki jih je na zasedenem ozemlju uvedla legitimna oblast pred okupacijo, in da ne sme posegati v urejanje državljanstva okupiranih dežel, dokler ni to rešeno z mirovno pogodbo po vojni. Može različnih narodnosti so se borili na vseh fron-

tah Evrope in veliko jih je med vojno izgubilo življenje v uniformi Wehrmachta. Skupno število vpoklicancev, njihova usoda med in ob koncu vojne je precej neznana in neraziskana tema.

Prav vse zgoraj navedeno je Moniko Kokalj Kočevar spodbudilo, da je v okviru muzejskega projekta Ustni viri — zbiranje pričevanj v Kranju, Trzinu, Brestanici, Velenju, Mariboru, Ptuj in Ljutomeru, z ekipo posnela 42 video pričevanj nekdanjih prisilno mobiliziranih nemških vojakov. Na tak način je dobila skoraj tridesetno pripoved, iz katere je izbrala pet ključnih tematskih dogodkov, ki so bili za prisilno mobilizacijo značilni: mobilizacija, urjenje in odhod na fronto, dogodki s fronte, pobegi in/ali ujetništvo, pot domov in izkušnje ob prihodu domov. Zgodbe pričevalcev so različno dolge, od 8 do 45 minut. Ob poslušanju

razlag, slikovitih opisov in vživljanja v zgodbo v živih gorenjskih in majerskih narečjih, se je avtorica zavedla, da zadeva ne sme ostati samo pri golem zbiralnem snemanju pričevanj, ampak je zrela za film.

Film je razdeljen na tri sklope; 12-minutnemu spremnemu besedilu, razdeljenemu po posameznih temah, sledijo skoraj 20-minutni vložki, v katerih so posamezna pričevanja dolga od ene do treh minut. Za ozadje spremnega besedila so uporabljene številne originalne fotografije vpoklicancev in utrinkov iz vojnega življenja, ki skozi pripoved oživijo. Del fotografij so prispevali mobiliziranci sami. Fotografije, vezane na mobilizacijo in odhod, so iz Muzeja novejši zgodovine Slovenije in Celja. Glasbena podlaga je posnetek originalne koračnice nemške vojske.

(Posredoval Ivan Žnidar)

NAŠ DOM SAN JUSTO

Domobranska proslava

„Kako, da so junaki mrtvi, vendar živi? Ker je bila resnica v njihovih ustih, ker so bili Bogu in bratom zvesti. Ker ni mogoče utihniti njihove glasove iz naših src.“

Mesec junij.

Mesec, ko se v slovenskem narodu prepletata globoki občutki žalosti in veselja. Žalosti nad dejstvom, da je moralo prerano pasti, toliko mladih življenj v bratomorni vojni, in tiha radost, saj je žrtev naših bratov vzklikala in danes uživamo njegov sad ob osamosvojitvi države Slovenije. Zato smemo reči, da bo narod svobodno le toliko časa živel, dokler se bo spominjal svojih žrtev in se jim pietetno poklonil. To smo storili tudi

sanjuncani, v nedeljo 25. junija.

Pri sveti mami, ki jo je daroval pater dr. Alojzij Kukovica, smo prosili za vse žive in umrle domobrance ter žrtve komunističnega nasilja. Zatem smo se zbrali v našem domu pred spomenikom pesnika Franceta Balantiča. Belo-modre rdeče zastavice, s katerimi so polski otroci okrasili dvorišče, so nam pričale, da obhajamo praznik velikega petka in praznik vstajenja. Gdč. Erika Poglajen, ki je prilično povezovala to proslavo, je povabila prisotne domobrance, da so položili venec rož pred kipom. Dumni pastir pa je opravil molitve za pokoj njihovih duš ter posebno molil tudi za njih ubijalce, kateri najbolj potrebujejo božjega usmiljenja.

Po zbrani molitvi smo se pomaknili v zgornjo dvorano. Bivši domobrance — žive priče komunističnega terorja — so zasedli sedeže v prvi vrsti.

„Glas se z molkom združil je v večnosti. Izlita kri, zadnji jok, odšel si s polnimi rokami, z izpoljenim delom in belo vestjo... Zgoraj te že čakal je Njegov smehljaj!“ so bile uvodne besede povezovalke, ki je navzoče povabila naj prisluhnemo pričevanju **g. Pavleta Malovrha**, katerega je prebrala hčerka, gdč. Danica Malovrh. Ob grozotah, ki jih je moral slovenski človek, v vasi Šentjona (iz katere je govornik doma), pretrpeti v tem strašnem času komunističnega režima, ob neusmiljenemu divjanju nad nedolžnimi žrtvami, je vsem otrpnilo srce. Ne moremo razumeti ne dojeti, kako je mogoče, da se v človeku lahko tako razbohotita sovraštvo in

hudobija. Ob tako pretresljivem pričevanju smo vsi obmolnili in solze so se zaiskrile v očeh. Besede, ki jih objavljamo, naj govorijo same.

„Darovanje je najgloblji znak ljubezni. Darovali so svoja lastna življenja za svobodo vere in slovenstva. Srebrne luči svetijo nad kočevskimi gozdovi. Zaradi smrti vane, naš narod milost je dobil: korenine večnosti.“ S tem izrekom so se razgrnile zavesa odra in stopili smo na pozorišče kočevskega gozda. V tej oazi trpljenja je kraljeval trpeči Kristus. Ugasli zadnji žarki, ki so se ujeli v gozdne veje, so naznanjali, da na trpečo in posvečeno zemljo lega mrak. Mir-

no in spokojno tihožitje je krasilo cvečje, mladi v narodnih nošah. Pesem in besede so kot balzam stopile v ranjena srca ter tolažile bolečino vseh, ki smo jim prisluhnili. „Korenine večnosti“, čigar avtor je pesnik in pisatelj Zorko Simčič, so mladi nastopajoči druge in tretje generacije

(polski otroci, mladci in mladenke, mladina) brezhibno podajali. V skupinah in posamezno so nam doživeto recitali *Dvojna zvestoba*, *Nagrobni napis bratu Mirku za dan, ko bo imel svoj grob*, *Vrnjeni v maju govori Bogu*, *Bog govori vrnjenemu v maju*, *Izdajalcu*, *Poklicani*, *Mrtvaški boben*, *Turjanka*, *pet let kasneje*, *A los vencedores z vencidos*, *Sam*, *In vendar — nekoč bo!*. Med podanim ciklusom pesmi, je moški pevski zbor, pod vodstvom dirigentke Andrejke Selan Vombergar, občuteno zapel *Nebo žari*, *Vojaški boben*, *Oblaki so rudeči*, *Ob zibeli*, *Sinek pije*, *Zbogom*.

„In vendar — nekoč bo! Jih bo prižgal tvoj sin, ali tvojega vnuka vnuk, toda nekoč bo. Svečka ob svečki v zvest spomin na vsa ta dolga temna leta, ko so bili nam luč...“ je kitica s katero so se prižigale lučke pod Križanim. Prižigali pa so jih vnuki domobrancev s svojim čutečim nastopom.

Bogat program je imel na skrbi naš režiser Blaž Miklič, ki nas vedno preseneča ter dirigentka moškega zbora, ki je izbrala pesmi. Čudovito scenarijo je pripravil g. Tone Oblak s pomočniki našega doma. Za luči in zvok so poskrbeli Marko in Luka Štrubelj, Erik Oblak, Aleks Puntar, Martin in Milan Goddec, Ivan Malovrh in Pavel Zafra.

Zaključili smo spominsko proslavo s pesmijo „Oče, mati...“ ter odšli domov polni upanja, ker sta luč in vzor mučencev, naš vedno živa med našim naraščanjem.

M. D.

NOVICE IZ SLOVENIJE

PREKO UNIVERZIAD E DO PROMOCIJE DRŹAVE

DrŹavni zbor je dal predhodno soglasje za vloŹitev kandidature za organizacijo XXV. zimske univerziade leta 2011 v Mariboru, ki jo bo vloŹila Slovenska univerzitetna Źportna zveza, ter soglasje za sofinanciranje iz drŹavnih sredstev. Poslanke in poslanci si od prireditve obetajo promocijo Slovenije, pospeŹen regionalni razvoj, nove zaposlitve, mednarodno sodelovanje ter obnovo in izgradnjo Źportnih objektov.

TUDI NA DUNAJU SO SE GA SPOMNILI

V dunajski slavni stavbi Ringturm so odprli razstavo o delu slovenskega arhitekta JoŹeta Pleĉnika, na kateri so predstavili njegovo arhitekturno ustvarjanje na Dunaju, v Pragi in Ljubljani, kjer je umetnik pustil moĉan peĉat. Na razstavi so do 8. septembra na ogled Źevilne fotografije, nenavadno pohiŹtvo in originalne skice.

NAJBOLJ ISKANA STRAN JE NAJDI

V spomladanskem merjenju obiskanosti spletnih strani je najviŹji doseg zabeleŹila spletna stran Najdi.si. V obdobju od 3. do 30. aprila je imela 716.873 obiskovalcev. Doseg vseh 70 merjenih strani v raziskavi znaŹa 1,3 milijona obiskovalcev, med njimi je 30 odstotkov obiskovalcev lociranih izven Slovenije.

NA VRŹIĀU: RUSKA CESTA

Vlada je izdala uredbo, s katero je del cestnega odseka Kranjska Gora - VrŹiĀ od Erike do vrha prelaza VrŹiĀ preimenovala v Rusko cesto. S to odloĉitvijo je vlada izkazala posebno pozornost do slovesne obeleŹitve 90-letnice postavitve ruske kapelice pod VrŹiĀem, ki bo konec julija. Ob tej priloŹnosti se Sloveniji obeta nov obisk visoke ruske drŹavne in cerkvene delegacije.

LETALIŹKE NOVICE

Veĉ potnikov: Źtevilo prihodov in odhodov potnikov v enem letu je na letaliŹu Ljubljana v letu 2004 prviĉ preseglo milijon, lani pa se je promet potnikov poveĉal Źe za dodatnih 16 odstotkov na nekaj veĉ kot 1,2 milijona potnikov. Na letaliŹu Maribor pa je bil promet potnikov leta 2005 s 16.471 potniki za kar 165 odstotkov veĉji kot leto prej, kaŹejo podatki Statistiĉnega urada RS.

Nova tovarna letalska prog a: Adria Airways je zaĉela s tovornimi leti med Ljubljano in belgijskim mestom Liege. Za prevoze letalskega tovora je Adria kupila novo letalo SAAB 340A cargo, za jesen pa naĉrtujejo najem Źe enega letala istega tipa. V Adrii Airways ocenjujejo, da bodo letos poveĉali obseg prepeljanega tovora za 30 odstotkov. V prvih Źirih mesecih letoŹnjega leta je Adria Cargo sicer prepeljala 1719 ton tovora, kar je 17 odstotkov veĉ kot v enakem obdobju lani.

PO SVETU

PRED NOVO VOJNO?

Izraelska vojska vse zadnje dni napada palestinsko ozemlje. V noĉi na ponedeljek je v letalskih napadih na obmoĉje Gaze med drugim zadela urad palestinskega premiera Ismaila Hanije. Slednji, ki ga v ĉasu napada sicer ni bilo v pisarni, je napad Źe obsodil. Izrael pa je medtem sporoĉil, da bo napadal vladajoĉe palestinsko gibanje Hamas, vse dokler zajeti izraelski vojak ne bo izpuŹĉen in dokler Palestinci ne bodo prenehali napadati ciljev na izraelskem ozemlju.

NAPREDKI V IRANU

Iranski predsednik Mahumud AhmadinedŹad in generalni sekretar ZdruŹenih narodov Kofi Annan sta ob robu vrha Afriske unije v Gambiji spregovorila o sporu glede iranskega jedrskega vpraŹanja. Iranski predsednik je ob tem izpostavil pozitiven pristop k zadevi in dejal, da je odredil miroljubno reŹitev omenjenega spora. Med sreĉanjem z vodjo svetovne organizacije je AhmadinedŹad vse strani v sporu pozval, naj se vzdrŹijo dejanj, ki bi lahko imele negativen vpliv na celoten proces. Annan pa je pohvalil Iran za resniĉno zavezanost temu procesu.

NIZOZEMSKA SE TRESE

Na Nizozemskem je zaradi spora o ministrici za tujce Riti Verdonk izbruhnila huda kriza vladne koalicije. ManjŹa koalicijska partnerka D66 se je po maratonski razpravi v parlamentu pridruŹila opoziciji pri glasovanju o nezaupnici ministrici. Ta ni bila izglasovana, je pa omenjena stranka zahtevala odstop ministrice, v nasprotnem primeru je zagrozila z izstopom iz vladne koalicije. S tem bi nizozemski premier Jan Peter Balkenende ostal brez veĉinske podpore v parlamentu.

OROŹJE POMENI SMRT

Na sedeŹu ZdruŹenih narodov poteka konferenca o nezakoniti trgovini z lahkim in osebnim oroŹjem, ki bo trajala do 7. julija. Sreĉanja se udeleŹuje pribliŹno 2 tisoĉ predstavnikov drŹav, mednarodnih organizacij ter civilne

PISALI SMO PRED 50 LETI

SLOVENCI V ARGENTINI

BUENOS AIRES

Slovenska umetnica Bara Remec

je znova priredila razstavo svojih umetnin. Tokrat svojih najnoveŹih del. Razstavo je pripravila v umetniŹki galeriji Huemul v eni od najlepŹih buenosaireŹkih avenid Santa Fe.

Nov Gallusov nastop pred argentinskimi obĉinstvom

Kako velik ugled uŹiva Gallus Źe med argentinsko javnostjo v Buenos Airesu, dokazuje najnoveŹe povabilo, ki ga je dobil ta zbor od Visoke Źole za gospodarstvo, da bi priredil koncert dne 12. julija ob 19.15 uri v Plaza Hotel v Buenos Airesu. Na ta koncert bo objavljeno samo izbrano obĉinstvo zlasti iz vseuĉiteljskega sveta. Gallus bo na tem koncertu izvajal slovenske narodne in umetne pesmi.

Na obĉnem zboru Mladinskega doma

v Ramos Mejia so bili izvoljeni v odbor: Predsednik Maks Jesih, podpredsednik Tone JavorŹek, tajnik Vinko Klemenĉiĉ, blagajnik JoŹe Vombergar, gospodar Franc Zupanc, organizacijski referent JoŹe TomaŹeviĉ in Źportni referent Marijan Filipiĉ.

OSEBNE NOVICE

DruŹinska sreĉa. V druŹini g. Andreja Petelina in njegove Źene g. Pavle, roj ĉampa v Caserosu je razveselil sinĉek, ki je pri krstu dobil ime Andrej-Ciril. Sreĉni druŹini naŹe ĉestitke.

SAN JUSTO

Znano je, da Źivi v San Justu in njega okolici zelo veliko slov. novih naseljencev. Nekateri celo zatrjujejo, da je v San Justu najmoĉnejŹa slovenska novonaseljska skupina na podroĉju Vel. Bs. Airesa. Slov. ljudje se odlikujejo po svoji pridnosti za izboljšanje vsakdanjega kruha, veliko rojakov si je pa tudi Źe postavilo prijetne druŹinske domove. Pri vsem delu pa naŹi ljudje niso zanemarili stremljenj za razgibano versko in kulturno Źivljenje. Za Slovence je v Źupni cerkvi vsako nedeljo in praznik sv. marja, in v Źupnijski dvorani je pa bilo doslej Źe tudi veĉ slovenskih kulturnih prireditev. Pri tem delu so se dostikrat pojavljale iste teŹave kot drugod: Slov. prireditve so se lahko vrŹile samo tedaj, kadar je bila dvorana na razpolago. Zato se je Źe pred ĉasom porodila misel, da bi slovenska novonaseljska skupina v San Justu priŹla do svojih lastnih prostorov, ki naj bi sluŹili vsem krajevnim potrebam slovenskih rojakov s San Justo in njega okolici.

Za uresniĉitev te zamisli je bil na sestanku rojakov izvoljen poseben odbor. Ta je bil mnenja, da akcijo za postavitev lastnih prostorov lahko najboljše izvede zdruŹna oblika organizacije. V to srho je bila nato ustanovljena zadruga z omejeno zavezo „NaŹ dom v San Justu“. Izvoljen je bil tudi odbor zadruge.

PrejŹnji teden je odbor zadruge „NaŹ dom v San Justo“ napravil nadaljnji korak za pridobitev lastnih prostorov. Kupil je zemljiŹe z dobro ohranjeno hiŹo. HiŹa ima 295 m² zazidane povrŹine, praznega sveta pa je 550 m². Kupljeni svet s hiŹo je oddaljen od glavnega trga v San Justo dve kvadri in sicer od Bara Tokyo dve kvadri v smeri proti Camino de cintura...

Predsednik zadruge „NaŹ dom v San Justo“ je g. Ludvik Hren, tajnik g. Ivan Oven, blagajnik g. Vinko GorŹiĉ, gospodarja pa gg. Matko Indihar in Ivan Zupanc.

Svobodna Slovenija, 7. julija 1956 - Ź. 27.

druŹbe. Med njimi je tudi Stanislav Vidoviĉ s slovenskega ministrstva za zunanje zadeve. Hkrati predstavlja MreŹo za ĉlovekovo varnost, ki ji Slovenija trenutno predseduje. Na svetu je pribliŹno 640 milijonov kosov lahkega in osebne- ga oroŹja. Vsako leto se proizvede novih 8 milijonov kosov in od 10 do 14 milijard kosov streliva. To oroŹje na leto pobije pol milijona ljudi, kar je 10 tisoĉ na teden oziroma ĉlovek na minuto. Med Źrtvami prevladujejo civilisti.

SLOVENCI IN ŹPORT

ZADNJA DIRKA VALTERJA BONĀE

DrŹavno kolesarsko prvenstvo v Gabrju je bila zadnja dirka za enega najboljŹih kolesarjev v Sloveniji Valterja Bonĉo. Kolesar iz Idrije je v tem Źportu vztrajal kar 26 let, v katerih je dosegel nekaj izjemnih uspehov, gotovo pa je njegov najveĉji uspeh zmaga na dirki Po Avstriji. Za zdaj se bo Bonĉa posvetil strokovnemu delu pri njegovemu zadnjemu klubu, Savi iz Kranja - pred tem je nosil dres praktiĉno vseh najboljŹih slovenskih klubov.

LESTVICA JADRALCEV

Na najnoveŹji mednarodni lestvici jadrалcev v vseh enajstih olimpijskih razredih je Vasilij Źbogar, Źe vrsto let ĉlan najboljŹe svetovne laserske peterice in nosilec brona- stega odliĉja z olimpijskih iger v Atenah leta 2004, s tretjega mesta napredoval na drugo in ima pred seboj le AngleŹa Paula Goodisona, Gampar Vinĉec je s 4. nazado- val na 7. mesto, TomaŹ Ćopi in AljaŹ Jadek pa sta z 20. napredovala na 18. mesto.

- Slovenska veslaĉa Iztok Ćop in Luka Źpik sta se na tradicionalni veslaŹki regati v Henleyju na reki Temzi v konkurenci dvojnih dvojcev osvojila drugo mesto za domaĉinomama Matthewjem Welshem in Stephenom Row- bothamom.

IGRE ALPE JADRAN

Slovenska reprezentanca je letoŹnje mladinske igre Alpe Jadran v madŹarskem Kaposvarju osvojila 35 medalj: 15 zlatih, 13 srebrnih in sedem bronastih. Ob obeh moŹvenih srebrnih so jih atleti osvojili 20 (devet zlatih, Źest srebrnih in pet bronastih), plavalci pa od skupno 13 kolajn Źest zlatih, eno srebrno in dve bronasti. Na tekmo- vanju v Kaposvarju - letne igre so bile tokrat na sporedu Źe dvanajŹtiĉ; tekmovali so v atletiki, plavanju, koŹarki, odboj- ki in vaterpolu -, so sodelovali tekmovalci iz Slovenije, HrvaŹke, madŹarskih Źupanij Baranye, Gyoer-Moson-Sop- rona, Somogya, Zale in Vasa, avstrijskih deŹel Zgornje Avstrije, Gradinĉanskega, Koronke in Źtajerske ter italijan- skih Beneĉije in Furlanije Julijske Krajine. Sodelovanju sta se odpovedala Źvicarski kanton Ticino in nemŹka zvezna deŹela Bavarska. Najveĉ medalj je odnesla HrvaŹka (39).

UBRANJEN NASLOV KAJAKAŹEV

Slovenska kajakarka reprezentanca v postavi Peter Kauzer, Dejan Kralj in Jure Megliĉ je na evropskem prvenstvu v slalomu na divjih vodah v francoskem L'Argentiere la Beseeju ubranila naslov prvaka v ekipni tekmi in tako ponovila uspeh z lanskega EP v Tacnu. Kauzer, Kralj in Megliĉ so za 1,27 sekunde ugnali Poljsko, tretja pa je bila Nemĉija (+1,71), sicer srebrna iz Tacna 2005.

TRETJA V ŹPORTNEM PLEZANJU

Slovenska plezalka Maja Vidmar je na evropskem prvenstvu v ruskem Jekaterinburgu osvojila bronasto odliĉ- je v Źportnem plezanju.

LEP USPEH V ĀILU

NajboljŹi slovenski namiznoteniŹki igralec Bojan Tokiĉ se je odliĉno odrezal na turnirju Pro Tour v Āilu. Med dvojicami se je skupaj z MadŹarom Ferencom Pazsyjem uvrstil v finale, med posamezniki pa je izpadel v osmini finala. V obeh konkurencah je bil zanj usoden avstrijski Kitajec Weixing Chen, tako med posamezniki kot med dvojicami, skupaj z Robertom Gardosom, ga je premagal s 4:0.

OSEBNE NOVICE

Krsta

V Mendozi sta bili krŹĉeni Marija Zofija Źumer, hĉerka Karla in Guadalupe Pina; in Marija Dolores Rojas, katere oĉka je Ariel, mamica pa Marija Soledad Źumer.

Sreĉnim starŹem iskreno ĉestitamo!

Umrli so

V Transradiju je umrl g. Janez Grilj (66), v Miramaru pa ga. Julka Ćermelj (92).
Naj poĉivata v miru!

SVOBODNA SLOVENIJA / ESLOVENIA LIBRE

Fundador: MILOŹ STARE / Director: Antonio Mizerit / Propietario: Asociaci3n Civil Eslovenia Unida / Presidente: Alojzij Rezelj / Redacci3n y Administraci3n: RAMON L. FALCON 4158 - C1407GSR BUENOS AIRES - ARGENTINA / Telefon: (54-11) 4636-0841 / 4636-2421 (fax) / e-mail: esloveniau@sinectis.com.ar
Za DruŹtvo ZS: Alojzij Rezelj / **Urednik:** Tone Mizerit / **Sodelovali so Źe:** Tine Debeljak (slovenska politika), Gregor Batagelj (dopisnik v Sloveniji), Franci MarkeŹ, Marko Vombergar, Peter Urbanc, Vera Breznikar PodrŹaj, Viktor Leber, Franci Sumnik, Marta Grintal, Marko Bajuk, Danica Malovrh, Ivan Źnidar.
Mediji: STA, Radio OgnjiŹĉe, DruŹina.

Naroĉnina Svobodne Slovenije: za Argentino \$ 100, pri poŹiljanju po poŹti pa \$ 130; obmejne drŹave Argentine 120 USA dol.; ostale drŹave Amerike 135 USA dol.; ostale drŹave po svetu 145 USA dol.; vse za poŹiljanje z letalsko poŹto. Z navadno poŹto 95 USA dol. za vse drŹave. *Svobodna Slovenija izhaja s podporo Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu RS.*

Ćeke: v Argentini na ime „Eslovenia Libre“, v inozemstvu (*banĉne ĉeke, ne osebne*) na ime „Antonio Mizerit“. Oblikovanje in tisk: **TALLERES GRÁFICOS VILKO S.R.L.** / Estados Unidos 425 - C1101AAI Buenos Aires Argentina - Tel.: (54-11) 4362-7215 - E-mail: info@vilko.com.ar

